

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ ЗДОРОВ'Я ТА ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ
Кафедра фізичної реабілітації**

ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан факультету здоров'я та фізичного виховання
/Миронюк І.С./
2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність	016 Спеціальна освіта
Освітня програма	Олігофренопедагогіка, логопедія. Здоров'я людини
Статус дисципліни	обов'язкова
Мова навчання	українська

Ужгород 2019

Робоча програма навчальної дисципліни «Вступ до спеціальності» для здобувачів вищої освіти галузі знань **01 Освіта/Педагогіка** спеціальності **016 Спеціальна освіта** освітньої програми **Олігофренопедагогіка, логопедія. Здоров'я людини.**

Розробники: Кляп М.І., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри фізичної реабілітації

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри *фізичної реабілітації*

протокол № 3 від «24» вересня 2019 р.

Завідувач кафедри Іль Філак Я.Ф.

Схвалено науково-методичною комісією факультету здоров'я та фізичного виховання

протокол № 1 від «26» вересня 2019 р.

Голова науково-методичної комісії Філак Філак Ф.Г.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 4	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 120	перший	перший
Кількість модулів – 2	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: 3 аудиторних – 48 самостійної роботи студента – 72	перший, другий	перший, другий
	Лекції:	
	16	12
	Практичні (семінарські):	
	32	-
Вид підсумкового контролю: залік, екзамен	Лабораторні:	
	-	-
Форма підсумкового контролю: письмовий залік, письмовий екзамен	Самостійна робота:	
	72	108

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «Вступ до спеціальності» є засвоєння студентами базовими знаннями про клініко-психолого-педагогічні особливості дітей з порушеннями психофізичного розвитку, вивчення закономірностей їхнього розвитку, навчання і виховання, про сучасну систему корекційно-розвиткових послуг для дітей цієї категорії, спеціальні заклади освіти та заклади з інтегрованим та інклюзивним навчанням; оволодіння вимогами до професійно значущих особистісних і професійних якостей сучасних вчителів-дефектологів, їх знань, умінь, навичок та компетентностей.

Головне завдання – сформуванню гуманістично зорієнтований професійний світогляд фахівця, який розуміє та сприймає проблеми дітей з порушеннями психофізичного розвитку, сприяє їх вирішенню.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні задачі та практичні проблеми у галузі спеціальної та інклюзивної освіти або у процесі професійної діяльності (корекційній, навчально-виховній, навчально-реабілітаційній роботі), що передбачає застосування певних теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Здатність вирішувати конкретні проблеми і практичні завдання професійної діяльності щодо формування свідомої мотивації на здоровий спосіб життя у дітей та молоді, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК-2. Здатність критично осмислювати основні світоглядні теорії і принципи у навчанні та професійній діяльності. Здатність до розуміння предметної області професійної діяльності; володіння науковим світоглядом; знання основних теорій, концепцій, вчень, які формують наукову картину світу.

ЗК-4. Здатність до виконання власних професійно-функціональних обов'язків; здатність виявляти чесність, порядність, принциповість, толерантність під час освітньої та професійної діяльності; повагу і підтримку різноманіття учнів як ресурсу освіти.

Спеціальні (професійні) компетентності:

ФК-1. Усвідомлення сучасних концепцій і теорій функціонування, обмеження життєдіяльності, розвитку, навчання, виховання і соціалізації осіб з інтелектуальними, мовленнєвими або комплексними порушеннями, в структурі яких є інтелектуальні та/або мовленнєві.

ФК-3. Здатність до застосування психолого-педагогічних, корекційно-методичних та фахових знань щодо навчання дітей з психофізичними порушеннями; вміння відбирати і систематизувати корекційно-педагогічний матеріал з урахуванням вікових, індивідуальних особливостей тих, хто навчається; здатність застосовувати відповідні методи, прийоми, форми, засоби корекційного навчання і виховання, реабілітації; здатність визначати мету та завдання на кожному етапі корекційно-виховної роботи; визначати лінії співпраці з сім'єю.

ФК-8. Здатність оцінити сильні та слабкі сторони розвитку дитини з порушеннями інтелекту, мовлення, комплексними порушеннями, в структурі яких є інтелектуальні та/або мовленнєві, потенційні можливості розвитку різних сторін особистості дітей з такими порушеннями.

ФК-9. Здатність виконувати корекційну навчально-виховну роботу з профілактики, подолання інтелектуальних, мовленнєвих порушень, затримки психічного розвитку, розладів спектру аутизму, комплексних порушень психофізичного розвитку, в структурі яких є інтелектуальні та/або мовленнєві у навчально-виховному, реабілітаційному процесі незалежно від типу закладу і форми організації навчально-виховної діяльності.

ФК-13. Здатність будувати гармонійні відносини з особами з психофізичними порушеннями, їхніми сім'ями та учасниками спільнот без упередженого ставлення до їх індивідуальних потреб.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «**Вступ до спеціальності**» є опанування таких навчальних дисциплін (НД) освітньої програми (ОП):

ОК 1.6 Анатомія, фізіологія, патологія дітей з основами валеології

ОК 1.4 Педагогіка з історією педагогіки

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «**Вступ до спеціальності**», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Володіє знаннями в галузі спеціальної освіти при вирішенні навчально-виховних та науково-методичних завдань з врахуванням вікових та індивідуально-типологічних відмінностей учнів, соціально-психологічних особливостей учнівських груп та конкретних психолого-педагогічних ситуацій.	ПРН 01
Володіє знаннями етіології виникнення порушень психічного та/або фізичного розвитку; знаннями онтогенезу/дизонтогенезу розвитку (пізнавального, психічного, мовленнєвого); знаннями структури порушень, здійснення компенсаторних механізмів; знаннями класифікацій порушень психофізичного розвитку.	ПРН 02
Володіє знаннями про особливості розвитку дітей з легкими, помірними та тяжкими інтелектуальними порушеннями, порушеннями мовлення, розладами спектру аутизму та комплексними порушеннями, організації корекційно-педагогічної роботи, спрямованої на їх соціалізацію.	ПРН 10
Здатний здійснювати спостереження за дітьми з інтелектуальними, мовленнєвими та комплексними порушеннями, в структурі яких є інтелектуальні та/або мовленнєві, планувати та проводити з ними корекційно-педагогічну роботу на основі диференційованого та індивідуального підходу.	ПРН 14
Здатний сприяти соціальній адаптації дітей з особливими освітніми потребами, в структурі яких є порушеннями інтелекту, мовлення; готувати їх до суспільної та виробничої діяльності. Здатний здійснювати педагогічний супровід процесів соціалізації та професійного самовизначення учнів з інтелектуальними порушеннями, підготовки їх до свідомого вибору життєвого шляху.	ПРН 15

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «**Вступ до спеціальності «Спеціальна освіта»**»:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
Володіє знаннями в галузі спеціальної освіти при вирішенні навчально-виховних та науково-методичних завдань з врахуванням вікових та індивідуально-типологічних відмінностей учнів, соціально-психологічних особливостей учнівських груп та конкретних психолого-педагогічних ситуацій.	ПРН 01
Володіє знаннями етіології виникнення порушень психічного та/або фізичного розвитку; знаннями онтогенезу/дизонтогенезу розвитку (пізнавального,	ПРН 02

психічного, мовленнєвого); знаннями структури порушень, здійснення компенсаторних механізмів; знаннями класифікацій порушень психофізичного розвитку.	
Володіє знаннями про особливості розвитку дітей з легкими, помірними та тяжкими інтелектуальними порушеннями, порушеннями мовлення, розладами спектру аутизму та комплексними порушеннями, організації корекційно-педагогічної роботи, спрямованої на їх соціалізацію.	ПРН 10
Здатний здійснювати спостереження за дітьми з інтелектуальними, мовленнєвими та комплексними порушеннями, в структурі яких є інтелектуальні та/або мовленнєві, планувати та проводити з ними корекційно-педагогічну роботу на основі диференційованого та індивідуального підходу.	ПРН 14
Здатний сприяти соціальній адаптації дітей з особливими освітніми потребами, в структурі яких є порушеннями інтелекту, мовлення; готувати їх до суспільної та виробничої діяльності. Здатний здійснювати педагогічний супровід процесів соціалізації та професійного самовизначення учнів з інтелектуальними порушеннями, підготовки їх до свідомого вибору життєвого шляху.	ПРН 15

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

Залік, тести на кожному практичному занятті, реферати, есе, презентації, різні види групових завдань.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: усні відповіді на практичних заняттях, тести з кожної теми, групові завдання.

Форма модульного контролю: письмова контрольна робота, яка включає виконання тестових завдань; підготовка та захист реферату, есе або презентації.

Форма підсумкового семестрового контролю: письмовий залік.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти Шкала контролю змістового модулю

Показники	Бали
<u>Змістовий модульний контроль 1, 2:</u>	
<i>Поточний модульний контроль:</i>	
Письмове опитування за відповідь за кожне із двох теоретичних питань нараховується по 20 балів, два випадково вибраних варіанти тестових завдань оцінюються по 5 балів кожний (кожний варіант тестів містить по 5 тестів, правильне розв'язання кожного тесту оцінюється в 1 бал)	0-50
Бали за активність на практичних заняттях береться середній бал за оцінювання усних відповідей і тестових занять з усіх занять, що множиться на коефіцієнт 6	0-30
Бали за виконання самостійної роботи: підготовка та захист реферату або презентації за обраною темою;	0-15
сертифікат про участь у вебінарі або тренінгу з питань навчання і виховання осіб з ООП	5
Загальна оцінка	0 - 100

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні (семінарські) заняття	6	30	6	30
Лабораторні заняття (допуск, виконання та захист)	-	-	-	-
Комп'ютерне тестування при тематичному оцінюванні	-	-	-	-
Письмове тестування при тематичному оцінюванні	10	10	10	10
Презентація із захистом, есе або реферат із захистом	1	15	1	15
Сертифікат за участь у вебінарі або тренінгу з питань навчання і виховання дітей з ООП	1	5	1	5
Модульна контрольна робота	1	40	1	40
Разом		100		100

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Бали	Критерії оцінки
20	якщо відповідь повна і правильна, з прикладами та поясненнями
15	якщо відповідь по суті правильна, але не повна
10	якщо відповідь обмежується визначенням окремих понять, відсутні приклади та пояснення
5	якщо відповідь обмежується визначенням окремих понять, з помилками
0	якщо відповідь не розкриває суті або не зроблена спроба відповісти на поставлені запитання

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Підсумковий семестровий контроль включає наступний вид контролю: залік.

Залік є заключним підсумковим видом контролю у першому семестрі першого навчального року. До заліку допускаються студенти, що отримали не менше 35 балів як середнє арифметичне за результатами першого і другого змістових модулів.

Студенти, в яких оцінки за результатами середнього арифметичного першого і другого модульних контролів дорівнюють або є вищими за 60 балів, можуть не приймати участі в заліковому контролі, але за бажанням вони можуть покращити свої бали, прийнявши участь в заліку.

Під час заліку здобувач дає письмові відповіді на 2 теоретичних питання, кожне з яких оцінюється по 40 балів відповідно до критерію оцінювання теоретичної підготовленості, та розв'язує два випадково вибрані варіанти тестових завдань, кожний з яких оцінюється в 10 балів. Максимальна оцінка за підсумковий модульний контроль складає 100 балів відповідно до шкали оцінювання національної та ЄКТС.

Нарахування балів за теоретичну підготовленість студентів на підсумковому контролі

Бали	Критерії оцінки
40	якщо відповідь повна і правильна, з прикладами і поясненнями
35	якщо відповідь повна і правильна, але є тільки окремі приклади і пояснення
30	якщо відповідь по суті правильна, але з незначними помилками
25	якщо питання висвітлено правильно приблизно наполовину, є наведені приклади і пояснення
20	якщо відповідь містить правильно висвітлені теоретичні поняття приблизно наполовину, наведені приклади, але відсутні пояснення
15	якщо відповідь обмежується тільки визначенням необхідних понять без пояснень і прикладів
10	якщо відповідь обмежується визначенням окремих понять
5	наявна спроба відповісти на поставлені питання, більшість понять висвітлені з помилками
0	якщо відповідь не розкриває суті або не зроблена спроба відповісти на поставлені запитання

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1.Олігофренопедагогіка.

- Тема 1.Корекційна педагогіка – галузь педагогічної науки.
- Тема 2. Види, причини та класифікація порушень у розвитку людини.
- Тема 3. Загальна характеристика сучасної системи освітньо-корекційних послуг.
- Тема 4. Особливості розвитку, навчання і виховання особистості при порушеннях інтелекту та при затримці психічного розвитку.

Модуль 2.Логопедія

- Тема 5. Логопедія як галузь спеціальної педагогіки.
- Тема 6. Порушення мовлення: причини, механізми, класифікація.
- Тема 7. Логопедична допомога дітям з порушеннями мовлення: загальна характеристика.
- Тема 8. Окремі аспекти логопедичної допомоги та розвитку мовлення.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання: денна					
	Усього	у тому числі				
лекції		практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота	
1-й семестр						
Модуль 1.Олігофренопедагогіка.						
Тема 1. Корекційна педагогіка – галузь педагогічної науки	13	2	2			9
Тема 2. Види, причини та класифікація порушень розвитку людини.	15	2	4			9
Тема 3. Загальна характеристика системи освітньо-корекційних послуг.	15	2	4			9
Тема 4. Особливості розвитку, навчання і виховання особистості при порушеннях інтелекту та ЗПР.	15	2	4			9
Модульна контрольна робота.	2		2			
Разом за 1 модуль	60	8	16			36
Модуль 2. Логопедія.						
Тема 5. Логопедія як галузь спеціальної педагогіки.	13	2	2			9
Тема 6. Порушення мовлення: причини, механізми, класифікація.	15	2	4			9
Тема 7. Логопедична допомога дітям з порушеннями мовлення: загальна характеристика.	15	2	4			9
Тема 8. Логопедична допомога дітям із порушеннями інтелектуального розвитку.	15	2	4			9
Модульна контрольна робота	2		2			
Разом за модуль	60	8	16			36
Разом за семестр	120	16	32			72
Всього за навчальний рік	120	16	32			72

6.3. Теми практичних (семінарських, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
	Модуль 1.Олігофренопедагогіка.		
1	Тема: Корекційна педагогіка – галузь педагогічної науки. 1.Корекційна педагогіка як наука, її мета та завдання. 2.Основні категорії корекційної педагогіки. 3.Галузі корекційної педагогіки. 4.Місце корекційної педагогіки в системі наук. 5.Перспективи розвитку корекційної педагогіки в Україні.	2	
2	Тема: Види, причини та класифікація порушень розвитку людини. 1.Поняття про вроджені порушення розвитку людини. Причини	2	

	порушень. 2.Набуті порушення розвитку, їх причини. 3.Класифікація дітей з порушеннями розвитку. 4.Структура та закономірності порушеного розвитку. 5.Рухові порушення та їх оцінка в структурі порушеного розвитку. 6.Сутність корекційної роботи з розумово відсталими дітьми.		
3	Тема: Загальна характеристика сучасної системи освітньо-корекційних послуг. 1.Диференціація системи закладів для дітей, що потребують корекції психофізичного розвитку. 2.Можливості інклюзивної та інтегрованої освіти дітей з особливими потребами. 3.Індивідуальне навчання дітей з порушеннями психофізичного розвитку як форма організації корекційно-педагогічного процесу. 4.Корекційна спрямованість як основний принцип організації навчання дітей з порушеннями психофізичного розвитку.	2	
4	Тема: Особливості розвитку, навчання і виховання особистості із розумовою відсталістю 1.Сучасні психолого-педагогічні класифікації розумової відсталості. 2.Психолого-педагогічна характеристика осіб з вадами інтелекту. 3.Навчання і виховання дітей з порушеннями інтелекту в Україні. 4. Особливості корекційної роботи з розумово відсталими дітьми. 5.Особливості виховання та соціально-трудової адаптації дітей з помірним, важким і глибоким ступенем розумової відсталості.	2	
5	Тема: Особливості розвитку, навчання і виховання особистості при затримці психічного розвитку та при порушеннях спілкування і поведінки 1.Поняття про затримку психічного розвитку та її класифікація. 2.Психолого-педагогічна характеристика дітей із ЗПР. 3.Організація та зміст корекційно-розвивального навчання дітей із затримкою психічного розвитку. 4.Поняття про синдром раннього дитячого аутизму (РДА) та причини його виникнення. 5.Клініко-психолого-педагогічна характеристика дітей з РДА. 6.Загальна характеристика дітей з порушеннями поведінки.	2	
6	Тема: Особи з порушеннями психофізичного розвитку в умовах інклюзивної освіти 1.Поняття про інклюзивну освіту, її мета та завдання. 2.Функції та завдання інклюзивно-ресурсних центрів в Україні. 3.Досвід реалізації інклюзивної освіти в країнах Європи. 4.Інклюзивна освіта в Україні.	2	
7	Тема: Професіограма вчителя-дефектолога 1.Специфіка професійної діяльності корекційного педагога. 2.Характеристика професіограми корекційного педагога. 3.Педагогічна деонтологія вчителя-дефектолога. 4.Підготовка корекційних педагогів в Україні та інших країнах світу.	2	

	5.Модель діяльності сучасного вчителя-дефектолога. 6.Особливості професійної діяльності корекційного педагога в роботі із сім'ями, що виховують дітей з особливими потребами.		
8	Модульне контрольне оцінювання № 1	2	
	Разом за модулем 1	16	
	Модуль 2. Логопедія		
9	Тема: Логопедія як галузь спеціальної педагогіки. 1.Логопедія як самостійна галузь спеціальної педагогіки. 2.Природничо-наукові основи логопедії. 3.Принципи логопедії. 4.Методи логопедії як науки, її взаємозв'язки з психолого-педагогічними науками. 5.Функції рідної мови у житті людини. 6.Історичні відомості про становлення і розвиток логопедичної допомоги.	2	
10	Тема: Формування мовлення. Порушення мовлення: причини, механізми, класифікація. 1.Поняття «норма мовлення». Мова і мовлення: спільне і відмінне 2.Анатомо-фізіологічні основи правильного мовлення. 3.Причини порушення мовлення у дітей. 4.Класифікація порушень мовлення. 5.Критичні періоди у розвитку мовлення дітей. 6.Загальна характеристика розвитку мовлення дитини на етапі дошкільного дитинства. 7.Мовленнєва готовність дітей до школи.	2	
11	Тема: Мережа освітніх закладів для дітей з порушеннями мовлення. Професійна компетентність логопеда як вимога сьогодення 1.Комплектування освітніх закладів системи спеціальної освіти. 2.Логопедичне обстеження дітей з порушеннями мовлення. 3.Освітні заклади для дітей з порушеннями мовлення. 4.Професійна підготовка логопедів в Європі та світі. 5.Підготовка сучасного фахівця-логопеда. 6.Кваліфікаційна характеристика вчителя-логопеда.	2	
12	Тема: Логопедична допомога дітям із порушенням мовлення: загальна характеристика 1.Логопедичний вплив та його методи. 2.Логопедична допомога дітям з порушеннями мовлення. 3.Особливості логопедичної допомоги дітям із фонетико-фонематичним недорозвиненням мовлення. 4.Специфіка логопедичної допомоги дітям із загальним недорозвиненням мовлення. 5.Логопедична допомога дітям із заїканням.	2	
13	Тема: Логопедична допомога дітям із сенсорними порушеннями 1.Теоретичні підходи до дослідження мовлення. 2.Характеристика та особливості мовленнєвого розвитку дітей з порушеннями слуху. 3.Особливості психофізичного та мовленнєвого розвитку дітей з порушеннями зору. 4.Специфіка логопедичної допомоги дітям із сенсорними порушеннями.	2	

14	Тема: Логопедична допомога дітям із порушеннями інтелектуального розвитку 1. Особливості психофізичного та мовленнєвого розвитку дітей із затримкою психічного розвитку. 2. Напрями логопедичної роботи з корекції порушень мовлення у дітей із затримкою психічного розвитку. 3. Коротка характеристика психофізичного та мовленнєвого розвитку дітей із розумовою відсталістю. 4. Специфіка логопедичної роботи з корекції порушень мовлення у розумово відсталих дітей.	2	
15	Логопедична допомога дітям з окремими та комплексними психофізичними вадами. 1. Дитячий аутизм: визначення, вияви, причини, форми. 2. Особливості пізнавальної сфери дітей з аутизмом. 3. Напрями логопедичної допомоги дітям із аутизмом. 4. Види порушення мовлення та особливості логопедичної допомоги дітям із ДЦП. 5. Особливості психофізичного розвитку дітей з комплексними порушеннями. 6. Види порушень мовлення та специфіка логопедичної роботи з дітьми з комплексними порушеннями.	2	
16	Модульне контрольне оцінювання № 2	2	
Разом за модулем 2		16	
Всього за I семестр		32	

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
Модуль 1. Олігофренопедагогіка			
1	Корекційна педагогіка – галузь педагогічної науки.	9	14
2	Види, причини та класифікація порушень розвитку людини.	9	14
3	Загальна характеристика сучасної системи освітньо-корекційних послуг.	9	14
4	Особливості розвитку, навчання і виховання особистості при порушеннях інтелекту та ЗПР.	9	14
Разом за модулем 1		36	56
Модуль 2. Логопедія			
1	Логопедія як галузь спеціальної педагогіки.	9	14
2	Основні аспекти розвитку мовлення. Характеристика дітей з мовленнєвими порушеннями.	9	14
3	Логопедична допомога дітям із порушеннями інтелектуального розвитку	9	14
4	Логопедична допомога дітям з окремими та комплексними психофізичними вадами.	9	14
Разом за модулем 2		36	56
Всього		72	112

6.5. Індивідуальні завдання

Модуль 1. Олігофренопедагогіка

Підготувати есе на одну з тем:

1. Чому я хочу стати корекційним педагогом?

2. Моє ставлення до дітей з порушеннями психофізичного розвитку.
3. Яким має бути сучасний корекційний педагог?
4. Бути педагогом – це круто!
5. Як запобігти булінгу в інклюзивному класі?

Вимоги до есе

Есе – невеликий за обсягом прозовий твір, що має довільну композицію і висловлює індивідуальні думки та враження з конкретного приводу чи питання і не претендує на вичерпне і визначальне трактування теми.

Орієнтовна структура есе:

- Будь-який твір есе варто розпочати зі вступу, в якому має бути висвітлено загальний підхід до теми, вступ повинен містити проблемне завдання і відповідь на поставлене питання. Автор есе не має права описувати все, що йому відомо в обсязі заданої теми, а лише те, що буде творчою відповіддю на поставлене питання у темі. Упродовж усього есе необхідно підкреслювати зв'язок поданих фактів з тезою.
- Основна частина есе вибудовується з метою переконання читача. Для цього автор есе має використати вагомі аргументи. Спочатку варто викласти головні ідеї та факти, які підтверджуватимуть приклади до цих ідей.
- Есе має містити сформульовану кінцівку, що виражатиме ставлення автора до порушеної теми та його відповідь на поставлене питання. Може бути поставлене наступне питання, пов'язане з темою есе, спрямоване на продовження обговорення теми.
- При підготовці тексту есе вітається висловлення власної думки, а не запозиченої з чужих джерел.

Дотримання принципу академічної доброчесності є обов'язковим.

Модуль 2. Логопедія

Усі студенти групи об'єднуються у мікрогрупи (по 2-3 особи) для підготовки реферату або презентації за однією із запропонованих тем:

1. Корекційна педагогіка – галузь педагогічної науки.
2. Види і причини порушеного розвитку.
3. Структура та закономірності порушеного розвитку.
4. Сучасна система освітньо-корекційних послуг в Україні.
5. Діти з особливими освітніми потребами в умовах інтегрованого та інклюзивного навчання.
6. Особливості розвитку, навчання та виховання дітей з порушеннями інтелекту.
7. Особливості розвитку, навчання та виховання дітей із затримкою психічного розвитку.
8. Особливості розвитку, навчання та виховання дітей із порушеннями мовлення.
9. Особливості розвитку, навчання та виховання дітей з порушеннями опорно-рухового апарату.
10. Особливості розвитку, навчання та виховання дітей з розладами спектру аутизму.
11. Особливості розвитку, навчання та виховання дітей з порушеннями поведінки.
12. Особливості розвитку, навчання та виховання дітей із сенсорними порушеннями.
13. Особливості розвитку, навчання та виховання дітей з комплексними порушеннями.
14. Історичні відомості про становлення і розвиток логопедичної допомоги.
15. Логопедичний вплив та його методи.
16. Логопедична допомога дітям із заїканням.
17. Особливості логопедичної допомоги дітям із сенсорними порушеннями.
18. Логопедична допомога дітям з аутизмом.
19. Особливості логопедичної допомоги дітям із ДЦП.
20. Види порушення мовлення та специфіка логопедичної допомоги дітям з комплексними порушеннями.
21. Мовленнєва готовність дітей до школи.
22. Спеціальні заклади освіти Закарпаття: історія і сьогодення.
23. Реалізація інклюзивного навчання в одній із країн Європи (на вибір студентів).

24. Л.С. Вигодський – основоположник вітчизняної дефектології.

25. Видатні вчені-дефектологи України.

Вимоги до реферату:

Реферат виконується здобувачами за однією із запропонованих тем (теми різних студентів не повторюються) впродовж вивчення змістового модуля дисципліни. Всередині мікрогрупи має відбутися розподіл завдання між різними студентами так, щоб внесок кожного у виконання завдання був вагомим. Зміст реферату має бути обговореним і погодженим всіма учасниками мікрогрупи.

Захист реферату проходить публічно на практичному занятті, якщо тема реферату розкриває деякий аспект проблеми, що обговорюється на цьому занятті, або на консультації впродовж вивчення змістового модуля.

Оформлення реферату: реферат друкується на комп'ютері на листках формату А4, гарнітура Times New Roman 14пт. Інтервал між рядками – 1,5. Поля: ліве – 2,0 см; праве – 2,0 см; верхнє – 2,0 см; нижнє – 2,0 см., розміщення тексту по ширині. Сторінки реферату нумеруються.

Обсяг реферату – до 15 сторінок.

Список використаних джерел складається в алфавітному порядку відповідно до існуючих стандартів бібліографічного опису (див.: ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання».).

Оцінювання реферату та його захисту – до 15 балів (10 балів за зміст реферату та його оформлення, 5 балів за захист).

Структура реферату:

- 1.Титульна сторінка.
- 2.Зміст або план реферату.
- 3.Вступ.
- 4.Параграфи за темою реферату (не менше 2-х).
- 5.Висновок.
- 6.Література.

Посилання в тексті реферату здійснюються за таким зразком: [5, с. 27].

Вимоги до презентації:

Для створення презентацій використовується програма Microsoft Office Power Point. Мультимедійна презентація – це програма, яка може містити текстові матеріали, фотографії, малюнки, діаграми та графіки, слайд-шоу, звукове оформлення і дикторський супровід, відеофрагменти й анімацію, тривимірну графіку. Основною відмінністю презентацій від інших способів подання інформації є їх особлива насиченість змістом та інтерактивність.

Презентація складається із слайдів. Тож перш ніж розпочати роботу в Microsoft Office Power Point, варто на папері ретельно спланувати власну презентацію, а саме: - визначитися з темою та з тим, який ілюстративний матеріал знадобиться; - яка інформація пропонуватиметься на кожному слайді; - якими шрифтами послуговуватиметея тощо. У презентації обов'язково оформлюють титульний та завершальний слайди. На титульному слайді зазвичай вказують тему презентації та її авторів. На слайді 2 має бути план презентації (які питання будуть висвітлюватися). Завершальний слайд містить подяку за увагу.

Кількість слайдів у презентації залежить від мети. Презентація не повинна бути монотонною і громіздкою (оптимально — це 10– 20 слайдів), кожне питання плану висвітлюється на декількох слайдах.

Один слайд — одна теза (факт, думка, твердження). Не слід розміщувати на слайді дослівно все, що є намір сказати словами. Великий текст дуже важко читати та й майже неможливо запам'ятати.

Передостанній слайд має містити список джерел, використаних при підготовці презентації, в алфавітному порядку відповідно до існуючих стандартів бібліографічного опису.

При підготовці презентації учасники мікрогрупи розподіляють між собою окремі ділянки роботи таким чином, щоб участь кожного була вагомою. Усі рішення щодо змісту

презентації, її оформлення, спільного захисту приймаються всередині групи із врахуванням думки кожного учасника.

При підготовці презентації необхідно дотримуватися принципу академічної доброчесності.

Питання для підсумкового контролю Модуль 1. Олігофренопедагогіка

1. Корекційна педагогіка як наука. Мета та завдання корекційної педагогіки.
2. Основні принципи та методи корекційної педагогіки.
3. Основні поняття та педагогічні категорії корекційної педагогіки.
4. Галузі корекційної педагогіки.
5. Місце корекційної педагогіки в системі наук. Перспективи розвитку корекційної педагогіки.
6. Особливості процесу аномального розвитку. Причини порушення розвитку людини.
7. Класифікація дітей з порушеннями розвитку.
8. Структура та закономірності порушеного розвитку.
9. Рухові порушення та їх оцінка в структурі порушеного розвитку.
10. Диференціація системи закладів для дітей, що потребують корекції психофізичного розвитку.
11. Можливості інтегрованої та інклюзивної освіти для дітей, що потребують корекції психофізичного розвитку.
12. Індивідуальне навчання дітей з порушеннями психофізичного розвитку як форма організації корекційно-педагогічного процесу.
13. Сучасні психолого-педагогічні класифікації розумової відсталості.
14. Психолого-педагогічна характеристика дітей з вадами інтелекту.
15. Сутність та причини затримки психічного розвитку у дітей
16. Психолого-педагогічна характеристика дітей із ЗПР.
17. Класифікації затримки психічного розвитку за К.С.Лебединською.
18. Організація та зміст корекційно-розвивального навчання дітей із затримкою психічного розвитку.
19. Поняття про інклюзивну освіту, її мета та завдання.
20. Досвід реалізації інклюзивної освіти в країнах Європи.
21. Інклюзивна освіта в Україні.
22. Система навчання і виховання дітей з порушеннями психофізичного розвитку в Україні.
23. Особливості педагогічної діяльності олігофренопедагога. Вимоги до особистості вчителя-дефектолога.

Модуль 2. Логопедія

1. Логопедія як самостійна галузь спеціальної педагогіки.
2. Природничо-наукові основи логопедії.
3. Принципи логопедії.
4. Методи логопедії як науки. Взаємозв'язки логопедії з психолого-педагогічними та медико-біологічними науками.
5. Поняття «норма мовлення». Мова і мовлення: спільне й відмінне.
6. Анатомо-фізіологічні основи правильного мовлення.
7. Причини порушення мовлення у дітей.
8. Класифікація порушень мовлення.
9. Логопедичний вплив та його методи.
10. Логопедична допомога дітям із порушеннями мовлення.
11. Особливості логопедичної допомоги дітям із фонетико-фонематичним недорозвиненням мовлення.

12. Специфіка логопедичної роботи з дітьми із загальним недорозвиненням мовлення.
13. Логопедична допомога дітям із заїканням.
14. Історичні відомості про становлення і розвиток логопедичної допомоги.
15. Комплектування освітніх закладів системи спеціальної освіти.
16. Логопедичне обстеження дітей з порушеннями мовлення.
17. Освітні заклади для дітей з порушеннями мовлення.
18. Підготовка сучасного фахівця-логопеда.
19. Кваліфікаційна характеристика вчителя-логопеда.
20. Критичні періоди у розвитку мовлення дітей.
21. Загальна характеристика розвитку мовлення дитини на етапі дошкільного дитинства.
22. Мовленнєва готовність дітей до школи.
23. Характеристика та особливості мовленнєвого розвитку дітей із порушеннями слуху.
24. Особливості психофізичного та мовленнєвого розвитку дітей з порушеннями зору.
25. Специфіка логопедичної допомоги дітям із сенсорними порушеннями.
26. Особливості психофізичного та мовленнєвого розвитку дітей із затримкою психічного розвитку.
27. Напрями логопедичної роботи з корекції порушень мовлення у дітей із затримкою психічного розвитку.
28. Коротка характеристика мовленнєвого розвитку дітей із розумовою відсталістю.
29. Специфіка логопедичної роботи з корекції порушень мовлення у розумово відсталих дітей.
30. Логопедична допомога дітям з РСА.

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

1. Технічні засоби: комп'ютер, проектор.
2. Обладнання: екран

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Кисла О.Ф. Корекційна педагогіка: навч. посібник/ О.Ф. Кисла. – К.: Кондор-Видавництво, 2015. – 320 с.
2. Колишкін О.В. Вступ до спеціальності «Корекційна освіта»: навч. посіб./О.В. Колишкін. – Суми: Університетська книга, 2015. – 392 с.
3. Миронова С.П. Основи корекційної педагогіки: навчально-методичний посібник /С.П. Миронова, О.В. Гаврилов, М.П. Матвеева; (за заг. ред. С.П. Миронової). – Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2010. – 264с.
4. Миронова С.П. Корекційна психопедагогіка. Олігофренопедагогіка: підручник / С.П. Миронова. – Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2015. – 312 с.
5. Омельченко І.М., Тарасун В.В., Федорович Л.О. Вступ до спеціальності: Логопедія: навч.посібник / І.М.Омельченко. В.В.Тарасун, Л.О. Федорович. – Кременчук: Християнська Зоря, 2011. – 406 с.
6. Синьов В.М. Корекційна психопедагогіка. Олігофренопедагогіка: підручник. – К.: Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2007. – Частина І: Загальні основи корекційної психопедагогіки (олігофренопедагогіки). – 238с.
7. Спеціальна педагогіка: понятійно-термінологічний словник / за ред.. академіка В.І. Бондаря. – Луганськ : Альма-матер, 2003. – 436 с.

Допоміжна література

1. Волошина О.В. Основи корекційної педагогіки. / О.Волошина. – Вінниця: ВДПУ ім. М. Коцюбинського, 2012.– 168 с.
2. Гаяш О.В. Корекційно-розвивальна робота з дітьми з особливостями психофізичного розвитку: Науково-методичний посібник для вчителів інклюзивного навчання, асистентів учителів, які працюють з дітьми з психофізичними порушеннями в умовах загальноосвітніх навчальних закладів, соціальних педагогів, батьків/укладач О.В. Гаяш. – Ужгород: Інформаційно-видавничий центр ЗППО, 2016. – 120 с.
3. Єременко І.Г. Олігофренопедагогіка / І.Г. Єременко. – К. : Вища школа, 1985. – 328 с.
4. Колупаєва А.А. Інклюзивна освіта: реалії та перспективи: монографія/ А.А. Колупаєва. – К.: Самміт-Книга, 2009. – 272 с.
5. Логопедія / [В.В. Тарасун, С.Ю. Конопляста, В.О. Кондратенко та ін.]; за ред. М.К. Шеремет. – [2-е вид.]. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2010. – 672 с.
6. Миронова С.П. Олігофренопедагогіка. Компактний навчальний курс: навчальний посібник / С.П. Миронова. – Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський державний університет, редакційно-видавничий відділ, 2008. – 204 с.
7. Синьов В.М. Розумова відсталість як педагогічна проблема: навчальний посібник/ В.М. Синьов. – К.: ДІА, 2007. – 120 с.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. Постанова КМУ від 12.07.2017 № 575 «Про затвердження Положення Про інклюзивно-ресурсний центр» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/545-2017-%D0%BF#Text>
2. Постанова КМУ від 21.07.2021 № 765 «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету міністрів України щодо організації навчання осіб з особливими освітніми потребами» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/765-2021-%D0%BF#Text>
3. Постанова КМУ від 28.07.2021 № 769 «Про внесення змін до постанови Кабінету міністрів України від 10 квітня 2019 № 530» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/769-2021-%D0%BF#Text>
4. Постанова КМУ від 15.09.2021 № 957 «Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/957-2021-%D0%BF#Text>
5. Колишкін О.В. Вступ до спеціальності «Корекційна освіта»: навч. посіб. <https://repository.sspu.sumy.ua/handle/123456789/4001>
6. Миронова С.П. Основи корекційної педагогіки: навчально-методичний посібник. <https://zdamsam.ru/a72922.html>
7. Гаяш О.В. Корекційно-розвивальна робота з дітьми з особливостями психофізичного розвитку. <https://drive.google.com/file/d/0BxTQRyhVjdHIM0FkVWRyUW05SkU/view?resourcekey=0-ohjzQ09YqQ2ZmjKBaIQvmg>

**Результати перегляду
робочої програми навчальної дисципліни**

Робоча програма перезатверджена на 20__ / 20__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток __).
(потрібне підкреслити)

протокол № __ від «__» _____ 20__ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20__ / 20__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток __).
(потрібне підкреслити)

протокол № __ від «__» _____ 20__ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20__ / 20__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток __).
(потрібне підкреслити)

протокол № __ від «__» _____ 20__ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20__ / 20__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток __).
(потрібне підкреслити)

протокол № __ від «__» _____ 20__ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)